
Dinàmica de grups

PID_00267836

Juan Herrero Olaizola
Joel Juarros Basterretxea
Andrea Verónica Torres Pérez

Juan Herrero Olaizola

Joel Juarros Basterretxea

Andrea Verónica Torres Pérez

L'encàrrec i la creació d'aquest recurs d'aprenentatge UOC han estat coordinats pel professor: Josep Vivas Elias (2019)

Primera edició: setembre 2019
© Juan Herrero Olaizola, Joel Juarros Basterretxea, Andrea Verónica Torres Pérez
Tots els drets reservats
© d'aquesta edició, FUOC, 2019
Av. Tibidabo, 39-43, 08035 Barcelona
Realització editorial: FUOC

Cap part d'aquesta publicació, incloent-hi el disseny general i la coberta, no pot ser copiada, reproduïda, emmagatzemada o transmesa de cap manera ni per cap mitjà, tant si és elèctric com químic, mecànic, òptic, de gravació, de fotocòpia o per altres mètodes, sense l'autorització prèvia per escrit dels titulars dels drets.

Introducció

Quatre adolescents que surten de l'escola i pugen en un autobús de tornada a casa es dediquen a parlar en veu alta i a comportar-se bulliciosament mentre estan al transport públic. Són el centre de les mirades dels altres passatgers, però no sembla que els importi, al contrari, en gaudeixen. Quan cadascú torna a casa seva es mostra poc comunicatiu amb la família, i fins i tot retret. Algunes de les persones més notables de la política i de l'administració nord-americana es van reunir sota la direcció del president John F. Kennedy per a avaluar la possible invasió de Cuba. Sens dubte era un pla desenraonat i abocat al fracàs, com així va succeir, però ningú del grup no va poder veure els perills de la decisió que havien pres. Van enviar uns 1.200 brigadistes exiliats cubans amb el suport de quatre vaixells noliejats per la CIA, dels quals dos van ser ràpidament enfonsats per les defenses cubanes, i els altres dos van fugir. Encerclats per una força de 20.000 soldats, els brigadistes o van morir o van ser capturats. A partir d'aquell moment, Cuba va segellar un tractat armamentístic amb la Unió Soviètica, fruit del qual es van instal·lar a l'illa míssils a unes noranta milles de sòl nord-americà. La fatídica decisió no només va generar un sonor fracàs, sinó que també va augmentar el nivell d'amenaça cap als Estats Units. Com pot ser que adolescents que es mostren retrets en família canviïn radicalment de comportament quan són amb els amics? Com va ser possible que persones intel·lectualment molt notables i molt ben informades prenguessin col·lectivament una decisió tan desastrosa i allunyada de la realitat?

Ambdues situacions reflecteixen processos grupals, i en aquesta disciplina pretenem presentar a l'estudiant alguna de les **principals claus de l'estudi de la dinàmica de grups** que ens poden permetre trobar una explicació a aquestes i altres situacions aparentment paradoxals. Quan les persones interactuem en el si de grups, el nostre comportament queda condicionat per les seves característiques. Però els grups, és veritat, no determinen sempre el nostre comportament, tot i que com hem intuït són una font important d'influència. L'individu en el grup pot canviar la manera de comportar-se, però la gran majoria de vegades **el grup no elimina l'individu**. Conèixer la naturalesa d'aquesta relació entre individu i grup és potser un dels aspectes clau en l'estudi dels grups.

En aquest material didàctic pretenem incloure alguns dels elements fonamentals de l'estudi de la dinàmica de grups. Amb aquest propòsit presentem un material organitzat en tres mòduls.

En el **mòdul 1** fem una **anàlisi conceptual del concepte de grup**, tractant-ne a més les principals característiques. Prestem una atenció especial als possibles tipus de grups i com influeixen en els membres. En aquest mòdul repassarem, per tant, els principals elements que cal considerar per a estudiar els grups,

com són el concepte d'interacció, l'estructura i la cohesió grupal. Conceptes clau, com ara estatus, normes i rols grupals seran essencials per a comprendre l'estructura dels grups. També aprofundirem en alguns tipus de grups amb una gran rellevància per a la persona, com són els grups primaris, i atendrem altres tipus de grups amb un cert potencial explicatiu de la conducta dels seus membres, com són els grups socials o secundaris, els grups de referència i les categories socials. Aquests tipus no esgoten totes les formes en què els grups poden presentar-se, però considerem que permetran tenir una visió global dels principals tipus de grup.

El **mòdul 2** està dedicat a estudiar els **fenòmens grupals**. Aquests poden ser de dos tipus: intragrupals i intergrupals. I és que els grups, com hem vist, condicionen el comportament dels membres. En aquest mòdul aprofundirem en aquesta idea, distingint els processos grupals que afecten el grup (intragrupal) d'aquells que afecten les relacions entre grups (intergrupals). Dels primers destacarem l'estudi del lideratge, la influència social, el rendiment grupal i la presa de decisions en grup. Dels segons aprofundirem en el binomi conflicte-cooperació grupal. També veurem les principals teories psicològiques i psicosocials del conflicte intergrupals i prestarem una atenció molt especial al concepte de prejudici, del qual analitzarem els principals fonaments teòrics juntament amb una varietat de models explicatius. Acabarem aquest mòdul 2 amb l'estudi de la reducció del conflicte i del prejudici intergrupals mitjançant el contacte entre grups.

Finalment, en el **mòdul 3** presentem a l'estudiant una selecció de **tècniques desenvolupades pels experts en dinàmica de grups** que tenen per objecte dinamitzar les persones i els grups. Hi ha una àmplia diversitat de tècniques. En aquest mòdul només en presentem algunes. A més, ho fem atenent tres àmbits d'intervenció: l'educatiu, el psicoterapèutic i l'organitzacional. Al llarg del mòdul 3 presentarem els principals objectius que persegueixen aquests tipus de tècniques, juntament amb alguns requisits previs per a la seva implementació. Aquestes tècniques les dividirem en quatre tipus: de presentació, d'animació i d'integració, de continguts temàtics i de tancament. Cadascuna té uns aspectes singulars i és idònia per a situacions específiques. Preguem a l'estudiant que pari atenció a aquest tipus de circumstàncies a l'hora de triar quina tècnica aplicar i de quina manera fer-ho. Amb la presentació de les principals característiques de cadascuna de les tècniques també il·lustrarem com podrien ser utilitzades en els àmbits que hem assenyalat per mitjà d'una sèrie d'exemples.

Objectius

Aquest material ha de convertir-se en la base dels vostres coneixements sobre els grups, els processos que s'hi posen en joc, les dinàmiques que hi ha i les tècniques que posteriorment podeu aplicar en els diferents àmbits de la psicologia. Al mateix temps, us ha de permetre avançar cap als següents objectius específics:

- 1.** Assolir prou comprensió de la importància que revesteixen els fenòmens grupals en l'àmbit de la vida quotidiana, tant des de la perspectiva de la persona com dels grups.
- 2.** Conèixer les principals característiques dels fenòmens i dels processos grupals.
- 3.** Conèixer algunes de les principals tècniques de grup que podeu utilitzar en els vostres contextos psicològics.

Continguts

Mòdul didàctic 1

Bases conceptuals en l'estudi dels grups

Juan Herrero Olalzola

1. Individu i grup
2. Definició de grup
3. Principals característiques dels grups
4. Tipus de grup

Mòdul didàctic 2

Fenòmens intragrupals i intergrupals

Joel Juarros Basterretxea

1. Fenòmens intragrupals
2. Fenòmens intergrupals

Mòdul didàctic 3

Tècniques i pràctiques de dinàmiques de grups

Andrea Verónica Torres Pérez

1. Tècniques de dinàmiques de grups
2. Tècniques de presentació
3. Tècniques d'animació i d'integració
4. Tècniques de continguts temàtics
5. Tècniques de tancament